

קלווריסקי לא התעצל ורץ אחריהם ברגל, כאשר אשתו רצה אחריו וקוראת: "חיים, חיים, חזור!"

הוא לא שמע. אבל בסופו של דבר חזר, ונסע ישר לביירות ופגש שם את הנאלי. זה הסביר לקלווריסקי שאין ברירה, "כעת מלחמה והשלטון בידי הצבא".

בסוף המשא ומתן ביניהם הבטיח הוואלי שיספק לנו סוסים. כיצד? יחרימו עבורנו סוסים מן הבדואים בחולה. כל איכר יקבל סוס עד גמר הדייש. וכך היה.

אני זוכר את אחד הבדואים יושב בגורן במטולה מסתכל ומשגיח על הסוס שלו במשך כל היום, וכך יום יום.

פרד אחד פראי ומשוגע ברח מהתורכים וחזר אלינו אחרי כמה ימים. גם לנו היה קשה להסתדר עם הפרד הזה.

את הסוסים שלנו שהוחרמו לא ראינו יותר. אחרי שהוחזרו הסוסים בגמר העבודה לבדואים בחולה, לא היתה לנו ברירה וקנינו בהמות עבודה אחרות.

מלחמת-העולם הראשונה שינתה את כל מהלך החיים בארץ. ההסגר הימי והניתוק מארצות חוץ הכניס שינוי מידי באורח החיים שהתגבש במשך הזמן.

כל המערכת הציבורית של אותם ימים היתה מבוססת על מקורות חוץ. בתי הספר, מערכת הבריאות, מוסדות דת, ומוסדות ההתיישבות נותקו מהמרכזים בחוץ לארץ שהשתתפו בהחזקתם.

נותק הקשר עם המשפחות שנותרו בגולה. בפריטים יסודיים כמו: הלבשה, הנעלה, הורגש מיד חוסר. כל אלה היו מיובאים מחו"ל. התאורה בבתים שהיתה על ידי מנורות נפט הוחלפה לפתילות כותנה טבולות בשמן. לאורן ישבנו בלילות כל תקופת המלחמה.

הרעב התפשט והלך. הארבה שפשט בארץ וכילה כל ירק (1915) האיץ את התהליך. שנים של רעב מחלות ומגיפות, אלה שנות מלחמת-העולם הראשונה בארץ.